

newsletter

● február 2023

Informačný bulletin pre zamestnancov
v systéme výchovného poradenstva
a prevencie

OBSAH č. 2/23

Úvodník	3
Dávame do pozornosti	3
Pozývame Vás na konferenciu Dieťa v ohrození	3
Zverejňujeme aktuálne verzie štandardov	4
Vyšlo nové číslo časopisu Psychológia a patopsychológia dieťaťa 2/2022	4
Desatoro rád pre rodičov, ako hrať s deťmi videohry a nastavovať pravidlá	5
Konferencia PhD Existence 2023	8
Aj odborní zamestnanci majú nárok na ITIC kartu	9
Nahliadnite do úseku nášho výskumu...	10
Vnútroskupinová dôvera ako mediátor vzťahu medzi súcitom a pozitívnymi postojmi voči sexuálnej minorite na Slovensku	10
Aké novinky prináša národný projekt „Štandardy“?	12
Podporné aktivity pre zariadenia systému PaP	12
Ukončili sme Program podpory a rozvoja multidisciplinárnej spolupráce	12
Novinky zo vzdelávania	13
Čo je nové v národnom projekte „Usmerňovať pre prax“?	14
Rozvoj špecifických zručností - záverečný vzdelávací blok inovačného vzdelávania Koordinácia v metodickom usmerňovaní úspešne absolvovaný	14
Účastníci vzdelávania spoznali dobrú prax Detského centra pre vzdelávanie a výskum	15
Pripravujeme pre vás webináre	15
Techniky zamerané na prevenciu konfliktov vyplývajúcich z obáv z odlišností	15
Zastavte sa s nami „Odborne na slovíčko“	16
Krizová intervencia po smrti a smútkové poradenstvo - 1. časť	16
Krizová intervencia po smrti a smútkové poradenstvo - 2. časť	16
Zaujalo nás...	17
Organizácie vyzývajú deti i dobrovoľníkov vytvoriť lepší online svet	17
Prezentácia: Bezpečnosť detí a tínedžerov na internete	17
Knižné novinky	18
Já a obranné mechanizmy	18
Škola nie je výchovný tábor	18

Milí čitatelia,

vo februárovom čísle vás **pozveme na našu konferenciu Dieťa v ohrození**, ktorá sa bude konať v dňoch 16-17. marca 2023 v Bratislave, ale najmä vám priblížime jej nosnú tému „Prevenca ako nástroj pomoci“. Budete si môcť **objednať nové číslo nášho odborného časopisu Psychológia a patopsychológia dieťaťa**, ktoré nedávno vyšlo a v ktorom sa okrem iného dozviete, aké sú **bariéry v adjustácii na vysokú školu u študentov s poruchami pozornosti a učenia**. Naši kolegovia z národného projektu „Štandardy“ zverejnili **aktuálne verzie „výkonových“ štandardov, diagnostických obsahových štandardov a obsahových štandardov odborných činností** a aj v tomto roku pripravujú rôzne podporné aktivity a materiály pre poradenské zariadenia v systéme poradenstva a prevencie a pre špeciálne výchovné zariadenia. Pri príležitosti dňa bezpečného internetu, ktorý je 7.2., sme zverejnili **Desatoro rád pre rodičov, ako sa hrať s deťmi videohry a nastavovať pravidlá**. Naša kolegyňa z úseku výskumu sa s nami podelila o príspevok s názvom „**Vnútrokupinová dôvera ako mediátor vzťahu medzi súcitom a pozitívnymi postojmi voči sexuálnej minorite na Slovensku**“. Pedagogickí a odborní zamestnanci, ktorí chcú preventívne pôsobiť voči konfliktom vyplývajúcim z obáv z odlišností, sa môžu tešiť na **minisériu webinárov**, kde cez sebakúsenostný zážitok a následnú diskusiu získajú námety na aktivity, ktoré je možné použiť so žiakmi v škole /v triede/ v skupine zameraných na rozvoj postojov a rešpektu k odlišnostiam, pozitívnemu vnímaniu rôznorodosti ako predpokladu akceptovať jedinečnosť každého z nás. V závere sa s nami opäť zastavte „**Odborne na slovíčko**“ a objavte **knižné novinky**.

Príjemné čítanie.

Dávame do pozornosti

Pozývame Vás na konferenciu Dieťa v ohrození

V dňoch 16 - 17. marca 2023 v hoteli Tatra v Bratislave bude nosnou témou tohtoročnej konferencie „Prevenca ako nástroj pomoci“, a to z pohľadu odborných výstupov, praktických skúseností, odporúčaní do praxe, ale aj výskumných zistení.

Tému konferencie Vám priblížia naše kolegyně **Eva Smiková, Alena Kopányiová** a **Nikoleta Kuglerová**, podľa ktorých prevenciu v najširšom poňatí konferencie chápeme ako multidisciplinárny systém opatrení zameraných na znižovanie, prípadne vylúčenie rizika výskytu určitých životných situácií, stavov, procesov a javov negatívne pôsobiacich na dieťa, ziačstvo alebo skupiny pod vplyvom existujúcich životných, sociálno-ekonomických, vzdelávacích či kultúrnych podmienok a spôsobu života. Počas konferencie sa pozrieme na

prevenciu ako na cestu posilňovania najmä psychického a fyzického zdravia, resp. cestu predchádzania rôznym formám rizikového správania sa. Keďže žiadna prevencia nemá jednoduchý a priamočiary návod na úspech, potrebujeme sa opierať o rôzne výskumy a stratégie. Napríklad aplikovaný výskum z dielne VÚDPaP-u má dlhoročnú tradíciu, a jeho najnovšie zistenia, ale aj výzvy v kontexte prevencie, predstavujú naše mladé výskumníčky a výskumníci. Prostredníctvom príspevkov z praxe poradenských zariadení (napr. z Bratislavy,

02 4342 0973

sekretariat@vudpap.sk

Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie
Cyprichova 42, 831 53 Bratislava

Bytče a Banskej Bystrice), ale aj občianskych združení a neziskových organizácií zistíme, nakoľko sú ich zvolené stratégie, programy a prístupy efektívne a účinné a či môžu byť príkladom tzv. dobrej praxe. Zahraničný rozmer konferencie dodajú kolegovia a kolegyne z Prahy a predstavia systém národnej podpory prevencie, databanku preventívnych programov, vzdelávanie a systém kvality v poskytovaní prevencie. To, či a v akej miere sa na Slovensku približujeme zahraničiu, vieme ilustrovať cez aktivity náročných projektov Štandardy a UpP, ktoré poskytnú informácie o svojich odborných výstupoch, vzdelávaní a porovnanie aj v oblasti prevencie. Prevencia sa však okrem škôl a školských zariadení realizuje aj v špeciálnych výchovných zariadeniach. Spoločne s odborníčkami a odborníkmi z týchto zariadení sa pokúsime zmapovať, ako sa im v oblasti prevencie darí, a aké rezervy či výzvy práce s klientelou týchto zariadení prináša budúcnosť. V neposlednom rade je prevencia nosnou témou v rámci krízovej intervencie a traumy u detí, hlavne cez skúsenosti s odbornou pomocou pre deti a rodiny, náročných životných situácií, ktoré sú okolo nás.

Zverejňujeme aktuálne verzie štandardov

Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie zverejňuje aktuálne verzie „výkonových“ štandardov, diagnostických obsahových štandardov a obsahových štandardov odborných činností. Štandardy zverejňujeme v spracovaní, v ktorom boli odovzdané MŠVVaŠ SR pre účely vnútorného pripomienkovacieho procesu, ktorý bol realizovaný v decembri 2022. Štandardy sú zverejnené pre účel informovania odbornej verejnosti a vytvorenia priestoru pre oboznámenie sa s nimi. Finálne verzie štandardov spolu s príslušnými dokumentami k ich záväznosti a ďalšími detailmi budú zverejnené v nadväznosti na ukončenie schvaľovacieho procesu na MŠVVaŠ SR.

Všetky dokumenty nájdete [TU](#).

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk
www.minedu.sk

Na konferenciu zavíta aj výnimočný zahraničný hosť - psychoterapeut, psychiater a naslovovzatý odborník v téme prevencie.

Nakoľko je počet miest na konferencii limitovaný, odporúčame prihlásiť sa záväzne čím skôr. Radi uvítame vaše odborné príspevky na tému *Prevencia ako nástroj pomoci* v podobe posterov (**registrácia na aktívnu účasť do 1. marca 2023**), alebo sa môžete registrovať iba ako **pasívny poslucháč či poslucháčka (do 6. marca 2023)**.

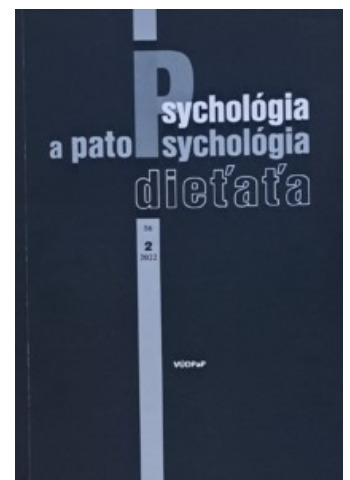

Odporúčame sledovať aj naše [podujatie na sociálnej sieti](#), postupne budeme zverejňovať jednotlivé mená vystupujúcich a finálny program konferenčných príspevkov a workshopov.

Tešíme sa na stretnutie s Vami!

Vyšlo nové číslo časopisu Psychológia a patopsychológia dieťaťa 2/2022

Vážení čitatelia, vyšlo nové číslo nášho odborného časopisu Psychológia a patopsychológia dieťaťa 2/2022. Okrem iného sa v ňom dozviete, aké sú bariéry v adjustácii na vysokú školu u študentov s poruchami pozornosti a učenia, nechýba kazuistika „Dieťa s dvojakou

výnimočnosťou - všeobecným intelektovým nadaním a poruchou pozornosti s hyperaktivitou“ a správy z odborných podujatí, ktoré navštívili naši kolegovia.

Časopis si môžete objednať cez [Objednávkový formulár VÚDPaP IES](#).

02 4342 0973

sekretariat@vudpap.sk

Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie
Cyprichova 42, 831 53 Bratislava

Desatoro rád pre rodičov, ako hrať s deťmi videohry a nastavovať pravidlá

Pri príležitosti dňa bezpečného internetu, ktorý je 7.2., zverejňujeme **Desatoro rád pre rodičov**, ako hrať s deťmi videohry a nastavovať pravidlá. Okrem podrobného popisu všetkých desiatich pravidiel pridávame aj **plagát**, ktorý tieto pravidlá sumarizuje v podobe, ktorá je vhodná aj na vytlačenie a vyvesenie, či už v poradni, škole alebo v domácnosti. Podotýkame, že plagátik je iba vizuálnou pomôckou, ktorá má pomôcť klientom, žiakom, deťom, rodičom, OZ a PZ, aby sa rýchlo vedeli vrátiť k diskusii, ku ktorej by malo **Desatoro rád pre rodičov** smerovať.

Na úvod je potrebné uviesť, že žiadna rada a žiadne pravidlo nikdy nie sú univerzálne. Okrem toho treba zohľadňovať vývinové špecifiká detí, a preto niektoré rady budú lepšie využiteľné v prípade menších detí, ale u tíndžerov môžu mať úplne opačný efekt. Cieľom nie je prísť s dokonalým súborom pravidiel na „život“, ale nastaviť svoju myseľ na uvažovanie o tom, aké majú pravidlá zmysel. Tie sa snažíme nastavovať spolu s deťmi.

BEZPEČNÝ INTERNET Online večerná škola

VIDEOHRY
STRAŠIAK ALEBO UŽITOČNÝ NÁSTROJ?

Predovšetkým platí, že žiadne rady a pravidlá nie sú nikdy univerzálne. Okrem toho, treba zohľadňovať vývinové špecifiká detí a preto niektoré rady budú lepšie fungovať v prípade menších detí, ale u tíndžerov môžu mať úplne opačný efekt. Cieľom je nastaviť myseľ na premýšľanie o zmysle pravidiel, pričom tieto sa snažíme nastavovať spolu s deťmi.

Mgr. Michal Božik
- Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie; vlcata.sk

"Desatoro" rád pre rodičov, ako sa hrať s deťmi videohry a nastavovať pravidlá

- Nemajte voči hrám predsudky**
Neodmietajte ich a priori, ale uvažujte o tom, čo znamenajú v živote vašich detí alebo v dnešnom svete a akou súčasťou kultúry sú.
- Neriešte iba čas strávený pred obrazovkou**
- je to len jedna premenná z viacerých, ktoré sú podstatné.
- Zaujímate sa o obsah**
nielen v zmysle, ktorá hra je vhodná pre vaše dieťa, ale riešte aj to, čo môže hra rozvíjať, akú môže mať pridanú hodnotu. Rozpoznať kvalitnú hru je náročné.
- Okrem obsahu je dôležitý aj kontext, v ktorom sa hranie odohráva,**
najmä priestorový a časový.
- Každé dieťa je individuálne**
Najjednoduchším parametrom je samozrejme vek dieťaťa, ktorý je dobrým vodítkom k tomu, aké hry vášmu dieťaťu vybrať a ako dlho sa môže hrať. Okrem toho treba ale zväziť aj iné faktory.
- Nastavujte a dodržiavajte pravidlá spoločne,**
nehádzte ich iba na vaše deti len tak, bez diskusie.
- Hrajte sa spolu s dieťaťom**
a ak vás hry nebavia, tak aspoň prejavte záujem a to, čo na nich zaujíma vaše deti.
- Dôvera je dôležitá**
a možno aj dôležitejšia, ako ste si doteraz mysleli.
- Nezameriavajte sa iba na videohry, nastavte si pravidlá pre digitálne technológie a obrazovky všeobecne**
- televízia, počítače, herné konzoly, tablety, smartfóny a kto vie čo bude ďalej?
- Nemusíte mať dokonalé pravidlá a za každú cenu ich vždy dodržať**
Rodičovstvo je náročná činnosť, a tak nebudte na seba a rovnako aj na svoje deti príliš prísni.

Mgr. Michal Božik, Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie; Vlčatá.sk

- 1 Nemajte voči hrám predsudky.** Neodmietajte ich a priori, ale uvažujte o tom, čo znamenajú v živote vašich detí alebo v dnešnom svete a akou súčasťou kultúry sú. Videohry sú významnou súčasťou života väčšiny dnešných detí. Aj keď vy sami ich nemusíte hrať ani schvaľovať, je dobré tomu svetu rozumieť a aspoň trochu sa v ňom vyznať.
- 2 Neriešte iba čas strávený pred obrazovkou,** je to len jedna premenná z viacerých, ktoré sú podstatné. Čas pred obrazovkou je dôležitý faktor, o ktorom sa vedú debaty a spory. Jednoduchá a efektívna rada znie, že by nemal presiahnuť 1/3 voľného času dieťaťa. Zvyšné dve by malo dieťa venovať pohybovým aktivitám a inému druhu intelektuálnej, prípadne sociálnej aktivity.
- 3 Zaujímate sa o obsah** nielen v zmysle, ktorá hra je vhodná pre vaše dieťa, ale riešte aj to, čo môže hra rozvíjať, akú môže mať pridanú hodnotu. Rozpoznať kvalitnú hru je náročné. Venujte čas tomu, aby ste pochopili, čo sú dôležité parametre kvalitnej hry. Najbežnejšie hodnotenia hier s vekovou známkou sa venujú iba tomu, či hra nemá nevhodný obsah. Dôležité je ale vedieť aj to, čo pozitívne môže hra dieťaťu dať, či nejde iba o „kópiu kópie“ toho, čo ste už stokrát videli. Dnešný trh ponúka nekonečné množstvo rôznych „žánrových“ hier, ako aj menších hier, neuspokojte sa iba s mainstreamovými hrami a ponúknite dieťaťu kvalitný obsah. Existujú špecializované weby, ktoré obsah vhodný pre deti hodnotia. Na Slovensku to je portál vlcata.sk, zo zahraničných sa oplatí navštíviť commonsensemedia.org.

- 4 Okrem obsahu je dôležitý aj kontext, v ktorom sa hranie odohráva, najmä priestorový a časový.** Nie je jedno, či sa dieťa hrá vo svojej vlastnej izbe, v spoločných priestoroch domu, alebo napríklad aj na toalete, alebo či sa hrá doma, v škole, u kamarátov popri prípade u starých rodičov. Tento priestorový kontext ide ruka v ruku s kontextom časovým - najväčším rizikom je samozrejme hranie neskoro večer a v noci, ktoré zasahuje do zdravého spánku. Základom je oddeľovať voľný čas a čas na prácu. Tiež je dobré zväžiť aj pravidlá podľa druhu činnosti. Mnohí rodičia stanovujú pravidlá pre deti, aby sa nehrali popri jedení alebo nejedli pred obrazovkami, nielen herných zariadení. Rozmýšľajte, čo chcete takýmto pravidlom dosiahnuť, napríklad to, aby ste mali vy a vaše deti popri jedle čas sa venovať jeden druhému a rozprávať sa. Takéto pravidlá si môžete nastaviť na rôzne činnosti, spoločný čas v aute, keď ste na návšteve a podobne.
- 5 Každé dieťa je individuálne.** Najjednoduchším parametrom je samozrejme vek dieťaťa, ktorý je dobrým vodičom k tomu, aké hry vášmu dieťaťu vybrať a ako dlho sa môže hrať. Okrem toho treba ale zväžiť aj iné faktory. Jedným je napríklad citlivosť dieťaťa. Ak je vaše dieťa citlivejšie, dobre zväzte, či mu dať do rúk hru, ktorá môže byť napríklad príliš akčná a môže ho rozrušiť natoľko, že stres preváži zábavu. Rovnako zväzte, či je už vaše dieťa dostatočne rozumovo vyspelé. Niektoré hry sú veľmi komplexné a náročné, ak ich dáte vášmu dieťaťu priskoro, zbytočne mu spôsobíte frustráciu, prípadne si vytvorí averziu voči inak kvalitnej hre, ktorú by možno o pol roka, o rok zvládlo. Nebojte sa pravidlá upravovať aj na základe toho, ako vaše deti rastú. Pravidlo, ktoré funguje dnes, môže byť o pol roka prekonané a naopak, občas je potrebné pravidlá (minimálne dočasne) aj sprísniť.
- 6 Nastavujte a dodržiavajte pravidlá spoločne, nehádzte ich iba na vaše deti, len tak, bez diskusie.** Väčšina výskumov poukazuje na to, že dobre prediskutované pravidlá, kedy je deťom vysvetlený ich zmysel a majú možnosť do nich (vo veku primeranej miere) zasahovať, sú potom lepšie prijímané deťmi a sú ich ochotnejšie dodržiavať. Toto neplatí len pre videohry, ale aj všeobecne. Ak chcete, aby vaše dieťa dodržiavalo nejaké pravidlo, zamyslite sa aj nad svojim vlastným správaním. Ak budete od dieťaťa požadovať, aby sa nehralo, keď sa s ním rozprávate, tak ani vy nepozerajte na televíziu alebo do mobilu, keď dieťa s vami chce rozprávať. Všeobecne, mnoho pravidiel bude fungovať oveľa lepšie, ak budete dieťaťu vzorom, respektíve, ak sa pri nastavovaní týchto pravidiel rozhodnete, že ich budete dodržiavať aj vy (čo neznamená, že ich nemôžete mať mierne upravené).
- 7 Hrajte sa spolu s dieťaťom, a ak vás hry nebavia, tak aspoň prejavte záujem o to, čo na nich zaujíma vaše deti.** Nie každý rodič musí mať rád videohry a hrať sa ich spolu s dieťaťom, ale aj v takomto prípade máte viacero možností, ako ukázať dieťaťu, že vám na jeho svete záleží. Opýtajte sa ho, čo práve v hre robí alebo až keď sa dohrá, pretože niekedy takéto „rušenie“ nemusí byť vnímané pozitívne. Nechajte si vysvetliť, čo vzrušujúceho vaše dieťa pri hre zažilo, alebo aká ťažká úloha sa mu podarila splniť. Okrem toho, že takto postupne lepšie rozumieme svetu vášho dieťaťa, takýto záujem môže zlepšovať váš vzťah a pomáha budovať dôveru (k tej viac v rade č. 8). Ak vás hry bavia, nebojte sa ich hrať spolu s dieťaťom. Existuje mnoho hier, ktoré si vie plnohodnotne užiť tak dospelý, ako aj jeho dieťa. Hľadajte také, ktoré môžete hrať spolu s dieťaťom, rodinné hry, párty hry. Nebojte sa aj stolových hier.
- 8 Dôvera je dôležitá, a možno aj dôležitejšia, ako ste si doteraz mysleli.** „Digitálne“ rodičovstvo má rovnaký cieľ ako výchova všeobecne - odovzdať dieťaťu hodnoty, postoje, vedomosti a zážitky, ktoré chceme, aby formovali jeho budúci život tak, aby ho mohlo vaše dieťa prežiť čo najlepšie. Cieľom všetkých týchto rád nie je ochrániť dieťa pred maximom nebezpečenstiev, s ktorými sa v živote stretne. Cieľom je dať mu dostatok podpory a priestoru, aby keď sa s nebezpečenstvom stretne, malo dost odvahy prísť za rodičom a poprosiť ho o radu, aby malo dost dôvery v to, že rodič mu pravidlami chce to najlepšie a naopak, aby aj rodičia mali dôveru a nemuseli deťom zasahovať do súkromia viac ako je nutné.

9 Nezameriavajte sa iba na videohry, nastavte si pravidlá pre digitálne technológie a obrazovky všeobecne - televízia, počítače, herné konzoly tablety, smartfóny a ktovie čo bude ďalej. *Virtuálna realita, augmentovaná realita, smarthodinky, pričom tento zoznam sa bude len rozširovať. Ak seba a svoje dieťa nechcete zahltiť množstvom pravidiel pre každé zariadenie, vytvorte si stratégiu, ktorá bude spoločná pre všetky digitálne a informačné technológie, vrátane televízie. Okrem toho, že vám to zjednoduší život, mnohé negatívne efekty, ktorým chceme kvalitnými pravidlami predísť, sú spoločné takmer pre všetky zariadenia (príliš málo pohybu, veľa sedenia, problémy so spánkom, nevhodný obsah a podobne). Keď budete takúto všeobecnú stratégiu mať spolu s dieťaťom hotovú, až potom pridávajte pravidlá špecifické pre konkrétne zariadenia - napríklad žiaden smartfón na záchode.*

10 Nemusíte mať dokonalé pravidlá a za každú cenu ich vždy dodržať. Rodičovstvo je náročná činnosť, a tak nebuďte na seba, a rovnako ani na svoje deti príliš prísni. *Celý tento zoznam vám má uľahčiť, nie sťažiť život. Buďte k sebe a svojim deťom láskaví. Pri pravidlách nejde o to, vždy a za každú cenu ich dodržať na 100 %, ide o to, aby ste mali premyslený cieľ, smerovanie a aby ste sa snažili dodržať istý trend. Život prináša rôznorodé situácie. Keď má vaše dieťa náročný deň, je v strese alebo smutné, nič mu ho nezhorší viac, ako prísny rodič, trvajúci na tom, že sa musí pravidlo dodržať stoj čo stoj. Ak s tým máte problém, skúste si spomenúť aj vy na situáciu, keď ste si povedali, že „toto urobím až zajtra, dnes si potrebujem oddýchnuť“, alebo moment, keď ste si zobrali kelímok zmrzliny a jedli ste, až kým ste sa necítili šťastní (alebo aspoň plní zmrzliny). Rovnako tak, ak niekedy nedohliadnete na to, aby vaše dieťa dodržalo dané pravidlo, nemusíte si o sebe hneď myslieť, že ste ako rodič zlyhali. Sú situácie, kedy dieťaťu dáte do ruky tablet, nech sa hrá, aj keď to nechcete, lebo viete, že máte inú neodkladnú záležitosť, ktorú musíte vybrať. Ak sa to nestane pravidlom, ale iba výnimočnou záležitosťou, zbytočne si to nevyčítajte.*

Konferencia PhD Existence 2023

Naši kolegovia **Mgr. Jarmila Zsírosová**, **Mgr. Nikoleta Kuglerová PhD.** a **PhDr. Robert Tomšík PhD.** na konferencii *PhD Existence* prezentovali tri poster: Psychometrické vlastnosti škál zámeru k aktivizmu a radikalizmu ARIS, Psychometrická analýza Škály každodennej diskriminácie (EDS) a Škály zvýšenej ostražitosti (HVS) a Efekt vnímanej sociálnej opory na subjektívnu emocionálnu pohodu. Jarmila a Robert prezentovali psychometrické vlastnosti Škál zámeru k aktivizmu a radikalizmu ARIS. Tento merací nástroj bol súčasťou testovej batérie v rámci výskumu radikalizácie mládeže, ktorý VÚDPaP realizoval v minulom roku. Dotazník vyhodnocuje politickú mobilizáciu v zmysle ochoty obetovať sa pre skupinu alebo záležitosť a zapojiť sa do určitých činností na podporu tejto skupiny. Prvá škála zámeru k aktivizmu (AIS) pozostáva z položiek, ktoré popisujú legálne a nenásilné aktivity, druhá škála zámeru k radikalizmu (RIS) predstavuje činnosti za hranicou legálnosti a používajúce násilie. Výsledky štúdie poukazovali na dobrú vnútornú konzistenciu dotazníka a potvrdili dvojfaktorovú štruktúru slovenskej adaptácie ARIS. Dotazník je spoľahlivým meracím nástrojom, ktorý môžu využívať nie len výskumníci a výskumníčky, ale aj odborní zamestnanci a zamestnankyne na školách. V blízkej dobe bude na stránke VÚDPaP-u zverejnené celé znenie dotazníka aj s inštrukciami na jeho použitie a vyhodnotenie.

Na ďalších 2 posteroch spolupracovali Robert a Nikoleta. Prvý sa venoval psychometrickým vlastnostiam Škály každodennej diskriminácie (EDS), ktorá je jedným z najpoužívanejších nástrojov na hodnotenie diskriminácie a Škály zvýšenej ostražitosti (HVS). EDS zachytáva chronické alebo epizodické aspekty medziľudskej diskriminácie a každodenné skúsenosti s nespravodlivým zaobchádzaním, urážaním, vyhrážkami alebo obťažovaním. Ostražitosť súvisiaca s diskrimináciou tvorí dôležitú súčasť spojenia medzi skúsenosťou s diskrimináciou a jej dopadmi na zdravotný stav jednotlivca, nakoľko ide o mechanizmus zvládania, ktorý je charakterizovaný fyzickou a duševnou prípravou jednotlivca byť ostražiteľ na svoje prostredie a obozretný voči daniu okolo. Výsledky analýz podporili jednofaktorový model EDS a dvojfaktorový model HVS, a tým sme poskytli nové empirické dôkazy týkajúce sa adekvátnych psychometrických ukazovateľov oboch škál na súbore slovenských respondentiek a respondentov. Oba nástroje budeme ďalej podrobovať

ďalším analýzám, slovenské verzie škál však predstavujú prijateľnú adaptáciu, ktorá umožňuje ich budúce použitie v štúdiách a pri skúmaní diskriminácie či prežívaného minoritného stresu detí a mládeže.

Druhý spoločný poster sa venoval vzťahu vnímanej sociálnej opory a prežívanej úzkosti, stresu, osamelosti a duševnej pohody. Sociálna opora dokáže byť nástrojom zvládania stresu, copingovou stratégiou, dopomáha k vyššiemu well-beingu. Sociálna opora je aj tzv. aktívnou copingovou stratégiou, teda stratégiou zvládania náročných situácií a pomáha znižovať pocity osamelosti, mieru úzkosti, depresie a ďalších duševných ťažkostí. V našom výskume vnímaná sociálna opora od blízkej osoby a rodiny pôsobí na subjektívnu emocionálnu pohodu, a sociálna opora od blízkej osoby súvisí s úzkosťou, duševnou pohodou, stresom, emočnou osamelosťou, no najviac práve so sociálnou osamelosťou. Sociálna opora od rodiny taktiež súvisí s úzkosťou, duševnou pohodou, sociálnou a emočnou osamelosťou, no najviac zas so stresom. Slabšie vnímaná sociálna opora môže zvyšovať prežívanie úzkosti, stresu a osamelosti, a naopak, ak je vnímaná sociálna opora u jedinca vyššia, znižuje sa prežívaná úzkosť, stres a osamelosť. Tým, že kultivujeme našu prežívanú a vnímanú sociálnu oporu či už od dôležitej osoby, rodiny alebo vo všeobecnosti, môžeme zvyšovať aj úroveň našej duševnej pohody. Sociálna opora je významným prediktorom stresu a sociálnej osamelosti – sociálna opora od blízkej osoby predikuje sociálnu osamelosť, a sociálna opora od rodiny predikuje stres. Dôležitosť typov sociálnej opory je rôzna aj v závislosti od kultúrnych či národných rozdielov - v Nemecku, Anglicku a Grécku kladú väčší dôraz na oporu zo strany rodiny, zatiaľ čo Briti a Česi kladú väčší dôraz na oporu od priateľov, a v Írsku je podstatná opora od komunity. V rámci nášho slovenského výskumu sa však sociálna opora od priateľov nepreukázala ako významná. Tieto zistenia môžu byť prínosným nástrojom pri vedení detí a mládeže k tomu, ako zvládať náročné životné situácie a vedieť aj, ktorý typ sociálnej opory je pre ne dôležitý a prínosný, hlavne v kontexte duševného zdravia a pohody.

Napriek vysokej odbornej, obsahovej ako aj grafickej kvalite našich posterov sme tento rok v silnej medzinárodnej konkurencii neobsadili víťazné priečky. Gratulujeme víťazom, ktorými sa stali ocenení Filip Kyslík a Vojtěch Juřík s príspevkom *Chasing participants: promo-*

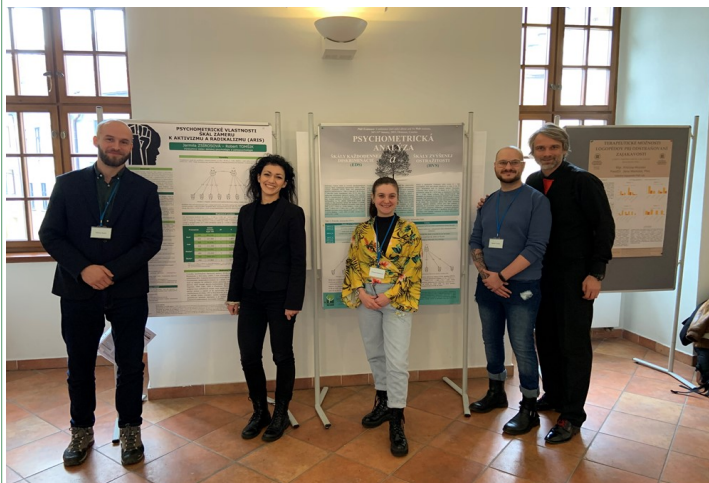
ting the effectivity and of laboratory research recruitment.

Prvý deň odprezentoval svoj príspevok aj náš kolega Mgr. Michal Božík na tému digitálnych technológií, ktorú nasledovala metodologická diskusia o kvalite prezentovanej dotazníkovej metódy. Michal hovoril hlavne o tom, ako vedci a vedkyne z rôznych oblastí považujú používanie obrazoviek deťmi za fenomén, ktorému je potrebné venovať vážnu pozornosť. Regulačné úsilie rodičov vykazuje rôzne výsledky v prevencii problematického používania zariadení s obrazovkou a súčasná štúdia Michala a jeho kolegovstva sa zameriava na mediálne výchovné postupy českých, slovenských a fínskych rodičov detí vo veku od 6 do 10 rokov. Hlavným cieľom výskumného tímu bolo porovnať premenné skúmaného dotazníka MEPA-21 pozostávajúceho zo 4 subškál - aktívna mediácia, pravidlá, kontrola a nadmerné ochranárske správanie (hyperprotektívne správanie), s ohľadom na národnosť 1594 respondentov a respondentiek. Významný rozdiel sa zistil u všetkých premenných, a to vyššia aktívna mediácia a pravidlá u fínskych rodičov, a vyššia kontrola a nadmerné ochranárske správanie u slovenských rodičov. Všetky štyri subškály boli v prospech žien, pričom kontrola a nadmerné ochranárske správanie klesali so zvyšujúcim sa mesačným príjmom domácnosti. Nadmerné ochranárske správanie bolo nižšie aj u rodičov s vyšším vzdelaním. Ako Michal vo svojom príspevku spomínal, naprieč slovenskými rodičmi sa môžeme zhovárať o tendencii kontroly či ochranárskeho správania vo vyššej miere ako napríklad u fínskych či českých rodičov, keď sa zhovárime o snahe rodičov regulovať čas, ktoré ich deti trávia pred obrazovkami.

Príspevky sme nielen prezentovali, ale aj počúvali. Za najzaujímavejšie príspevky môžeme považovať kľúčovú prednášku od doc. PhDr. Radomíra Masaryka, PhD. s názvom: Merať, čo sa merať dá. A čo sa nedá, merať-

ným urobiť. Veď čo zlé by sa už len mohlo stať? V tejto prednáške boli dekonštruované viaceré prekonané psychologické experimenty z histórie, ktoré boli dokázateľne nereplikovateľné, respektíve replikovateľné s diametrálne odlišnými výsledkami. Rovnako tak nás zaujala prednáška mladých nádejných vedcov Hanky Višvaderovej, Veroniky Stanjurovej, Ondřeja Kozelského a Mareka Malúša, ktorí sú ešte len študentami bakalárskeho stupňa, ale prišli so zaujímavým replikačným výskumom známeho experimentu. Ich prednáška niesla názov Experiment „Samaritán“ a popisovala ich zistenia o tom, či sme naozaj takí altruistickí, za akých sa považujeme.

Okrem prezentovania a počúvania príspevkov sme sa na konferencii aj odfotili (ako môžete vidieť nižšie - sprava PhDr. Martin Dolejš, PhD. (organizátor konferencie) PhDr. Robert Tomšík PhD., Mgr. Nikoleta Kuglerová PhD., Mgr. Jarmila Zsírosová a Mgr. Michal Božík), spoznávali a socializovali s ďalšími mladými ale aj etablovanými výskumníkmi a výskumníčkami. Neváhali sme, a hneď sme inšpiratívne osoby oslovili ako lektorky a lektorov na ďalší ročník konferencie 3xKAM. Viac zatiaľ neprezradíme, môžete sa však tešiť na témy prevencie viacerých rizikových a problematických správania a aktuálne vedecké poznatky o nich.

Aj odborní zamestnanci majú nárok na ITIC kartu

ITIC je MEDZINÁRODNÝ IDENTIFIKAČNÝ PREUKAZ UČITEĽA, ktorý oprávňuje svojho držiteľa na využívanie tisícov učiteľských zliav a výhod. ITIC je určený učiteľom, majstrom, trénerom, špeciálnym pedagógom, jazykovým lektorom a mnohým ďalším výchovno-vzdelávacím pracovníkom pôsobiacim v širokej škále výchovných či vzdelávacích zariadení. Držiteľom preukazu ITIC môže byť pracovník vykonávajúci priamu alebo nepriamu pedagogickú, teda výchovno-vzdelávaciu činnosť, a to:

- pedagogický pracovník
- odborný pracovník

Ako získať ITIC kartu zistíte na [TOMTO ODKAZE](#).

Nahliadnite do úseku nášho výskumu...

Vnútroskupinová dôvera ako mediátor vzťahu medzi súcitom a pozitívnymi postojmi voči sexuálnej minorite na Slovensku

Nikoleta Kuglerová

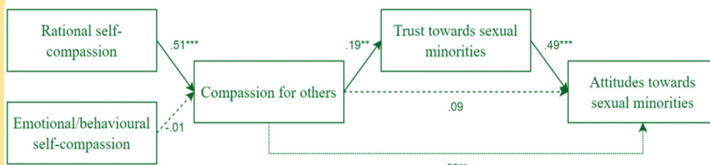
Na Slovensku, ako aj vo viacerých nielen európsky krajinách je evidentný a vážny nedostatok súcitu s ľuďmi patriacimi k sexuálnym menšinám (European Commission, 2019; FRA-European Union Agency for Fundamental Rights, 2020), ktorý má mnohé dôsledky, nielen pokiaľ ide o základné ľudské práva, otvorenú hostilitu a diskrimináciu, ale aj na duševné zdravie, pohodu a pocit bezpečia u sexuálnych menšín (Meyer & Frost, 2013). Kultivácia súcitu nie je prospešná iba pre našu duševnú pohodu v rámci emócií a sebapoznania, môže mať pozitívny dopad aj na postoj k iným ľuďom, prostredníctvom ľudskosti a rozpoznania univerzálnosti utrpenia. Súcit s druhými môže byť obzvlášť prospešný v medziskupinových vzťahoch, keďže menšinové a stigmatizované skupiny často pociťujú nedostatok súcitu zo strany väčšiny. Predkladaná štúdia (Kuglerová et al., 2022) opisuje vzťahy medzi súcitom so sebou samým, súcitom voči druhým a úrovňou dôvery, ktorá vstupuje ako premenná nápomocná pri kultivácii pozitívnych postojov voči lesbám, gejom a bisexuálnym osobám, nakoľko vzťah medzi súcitom s druhými a postojmi k sexuálnej menšine je sprostredkovaný medziskupinovou dôverou. Práca so súcitom by preto mohla zohrávať dôležitú úlohu pri zvyšovaní dôvery a zlepšovaní postojov voči menšinám. Rozvíjanie pozitívnych pocitov a postojov voči stigmatizovaným menšinám je potrebné aj z dôvodu podpory pozitívnejších medziskupinových vzťahov, prosociálneho a podporného správania (Gonzalez et al., 2015). Výhody súcitu spočívajú nielen v jeho úlohe pri starostlivosti o druhých (Kirby et al., 2017) a zlepšovaní emocionálnej inteligencie (Barnard & Curry, 2011), ale aj v jeho širšom vplyve na spoločnosť prostredníctvom všeobecnej ľudskosti, prosociálneho správania (Leiberg et al., 2011) a altruizmu (Neff & Pommier, 2013), na čo poukazujú aj výskumy efektu súcitných intervencií na postoje voči outgroup a na prosociálne správanie (napr. Hunsinger et al., 2014; Lueke & Gibson, 2016; Sinclair et al., 2016; Berger et al., 2018), avšak absentuje pochopenie tohto mechanizmu.

Spoločným mechanizmom súcitu aj sebasúcitu je znalosť, že zlyhanie a utrpenie sú súčasťou našej ľudskej prirodzenosti, a (nielen) ako ľudia sme hodní lásky a pochopenia. Preto dokáže byť aj samotná kultivácia sebasúcitu efektívna na prežívanie väčšieho súcitu voči druhým a starostlivosť o druhých, záujmom o utrpenie druhých, ako aj s altruizmom a odpustením či emocionálnou inteligenciou (Neff, 2003; Neff & Pommier, 2013; Di Fabio & Saklofske, 2021). Medziskupinová dôvera je nevyhnutná pre pozitívne vnímanie členov inej skupiny a pozitívne medziskupinové vzťahy (Halabi et al., 2021), a vyšší súcit môže byť spojený so zvýšenou dôverou voči iným. Ak vieme byť súcitní sami k sebe, môžeme mať lepšie kompetencie na to, aby sme boli ohľaduplní a súcitní aj k iným a ochotní pomáhať druhým v núdzi (Welp & Brown, 2014). Súcit s ľuďmi mimo našej ingroup je často nižší, najmä ak má človek vyššie preferencie voči skupine, do ktorej patrí. Napríklad súcit voči zraniteľným skupinám, ako sú sexuálne menšiny, súvisel s preferenciou ingroup a identifikáciou alebo známosťou s niekým z outgroup (Floyd et al., 2022). Súcitná láska súvisí s predsudkami voči imigrantom, pričom tento vzťah bol sprostredkovaný začlenením členov outgroup do seba (Sinclair et al., 2016). Aj keď sa pestovanie súcitu so sebou samým zvyčajne spája so zlepšením vlastnej duševnej pohody, môže tiež zvýšiť povedomie o všeobecnej ľudskosti, čo môže súvisieť so súcitom vo všeobecnosti a pozitívnejším postojom k iným ľuďom (Neff & Pommier, 2013). Súcit so sebou samým podporuje otvorenosť a pozitívnu orientáciu na druhých (Fuochi a kol., 2018), môže odstrániť hranice medzi sebou a druhými, čo vytvára pocit spojenia (Neff, 2003; Neff & Seppälä, 2016), spolupatričnosti (Akin & Akin, 2017) a prosociálneho správania (Yang et al., 2021). Tendencia dôverovať druhým mediuje vzťah medzi sebasúcitom a prosociálnym správaním (Yang et al., 2019). Vzťah medzi súcitom a kooperatívnymi cieľmi je sprostredkovaný dôverou účastníkov (Liu & Wang, 2010). Súcitné ciele so zameraním na podporu druhých predpovedajú aj zvýšenie medziľudskej dôvery a osoby s takýmito cieľmi majú zvýšený sebasúcit (Crocker & Canevello, 2008). Dôvera patrí k najdôležitejším psychologickým podmienkam rozvoja pozitívnych vzťahov medzi skupinami (Tropp, 2008).

Z vyššie spomenutých teoretických východísk mala pred-

kladaná štúdia (Kuglerová et al., 2022) za cieľ otestovať, že sebasúcit môže súvisieť so súcitom k druhým a pozitívne predpovedať postoje k ľuďom patriacim k sexuálnym menšinám (lesbám, gejom a bisexuálom) prostredníctvom medziskupinovej dôvery ako mediátora. Vzorku tvorilo 244 účastníčok a účastníkov, s priemerným vekom 25 rokov, pričom 78,7% boli cisrodové ženy. Väčšina účastníkov bola slovenskej národnosti, s vysokoškolským vzdelaním. V rámci dotazníkového merania boli použité sebaopisovacie nástroje na meranie úrovne súcitú s druhými a sebasúcitú (Gu et al., 2020; Halamová & Kanovský, 2021), postojov voči sexuálnej menšine na základe pocitového teplomeru (Esses et al., 1993) a škály medziskupinovej dôvery (Lášticová & Findor, 2016). Štatistické analýzy (model nižšie) preukázali, že racionálny a emocionálny/behaviorálny sebasúcit sú pozitívne spojené so súcitom voči druhým. Avšak iba súcit voči druhým pozitívne koreloval s úrovňou dôvery a postojmi voči sexuálnym menšinám. Medziskupinová dôvera pozitívne súvisela s postojmi voči sexuálnej menšine a cisrodové ženy mali tendenciu uvádzať vyššiu dôveru a pozitívnejšie postoje. Dve zložky sebasúcitú predpokladajú súcit voči druhým a súcit voči druhým predpokladá postoje voči sexuálnej minorite ako výslednú premennú. Dôvera voči lesbám, gejom a bisexuálnym osobám mediovala vzťah medzi súcitom voči druhým a postojmi.

Tieto zistenia predovšetkým naznačujú, že existuje pozitívny vzťah medzi sebasúcitom a súcitom voči druhým, pričom iba racionálna zložka sebasúcitú predpovedala súcit voči druhým. Rozpoznanie utrpenia a pochopenie univerzálnosti utrpenia môže byť lepšie prenosné na druhú osobu ako schopnosť vnímať vlastné utrpenie a spojiť sa s ním, tolerovanie nepríjemných pocitov a konanie na zmiernenie vlastného utrpenia. Jedným z možných vysvetlení je, že vysoko súcitní ľudia potrebujú regulovať úroveň svojej emocionálnej záťaže, a preto viac využívajú kognitívnu zložku súcitú, predovšetkým preberanie perspektívy, ktorá predikuje spokojnosť so súcitom, ale nevedie k vyčerpaniu zo súcitú (Duarte et al., 2016). Súcit voči druhým má efekt na pozitívnejšie postoje k menšinám a stigmatizovaným skupinám, no na

tento mechanizmus nie je potrebné kultivovať aj sebasúcit. Napriek tomu jedným z hlavných dôvodov, prečo pestovať súcit voči druhým aj voči sebe je, že tak vieme zabrániť vyhoreniu zo súcitú (Heffernan et al., 2010) a ľudia s vysokou mierou sebasúcitú budú lepšie schopní pomôcť tým, ktorí to potrebujú, čo môžeme vidieť aj vo výskumoch zameraných na špecifické dopady vysokého súcitú na pohodu človeka v oblasti pomáhajúcich profesií (Heffernan et al., 2010), aj v kontexte medziskupinových vzťahov. Medziskupinová dôvera zohráva sprostredkujúcu úlohu medzi súcitom k iným a postojmi voči sexuálnej menšine, a dôvera je jedným z najdôležitejších psychologických mechanizmov pre rozvoj pozitívnych vzťahov medzi skupinami (Yuki et al., 2005; Tropp, 2008), posilnenie kooperácie (Liu & Wang, 2010), interakcie s inými (Seppala et al., 2013) a podporu pozitívnych medziskupinových vzťahov (Turner et al., 2007; Ekcici a Yucel, 2015; Zarins a Konrath, 2017; Grütter et al., 2018; Halabi et al., 2021).

Literatúra na vyžiadanie [u autorky](#).

Aké novinky prináša národný projekt „Štandardy“?

Podporné aktivity pre zariadenia systému PaP

Aj v tomto roku pripravujeme rôzne podporné aktivity a materiály pre poradenské zariadenia v systéme poradenstva a prevencie a pre špeciálne výchovné zariadenia.

Venovali sme sa tvorbe podporných materiálov v oblasti filozofického a praktického zarámčovania problematiky diagnostiky detí/žiakov s odlišným materinským jazykom. Zároveň i na možnosti a potreby v rámci diagnostického procesu zameraného na poruchy učenia u vysokoškolských študentov.

Finalizujeme vzory pre dopytovo-orientované projekty, o ktoré sa budú môcť zariadenia oprieť pri príprave projektových žiadostí v rámci výziev z Operačného programu Slovensko a z Plánu obnovy a odolnosti. Aj v novom kalendárnom roku naďalej poskytujeme podporu pri tvorbe stratégií inštitucionálneho rozvoja zariadení.

Regionálne projektové centrum Bratislava plánuje zrealizovať v poradí už štvrté multidisciplinárne stretnutie pod názvom „Nastavenie multidisciplinárnej spolupráce poradenského systému v Bratislavskom kraji“, ktoré sa uskutoční dňa 16.2.2023. Je určené pre odborných zamestnancov štátnych aj neštátnych poradenských zariadení v systéme poradenstva a prevencie, za účasti zástupcu Regionálneho úradu školskej správy v Bratislave, ambasádorky multidisciplinárnej spolupráce NP Štandardy a riaditeľky metodicky usmerňujúcej zariadenia CPPPaP v Bratislavskom kraji.

Ukončili sme Program podpory a rozvoja multidisciplinárnej spolupráce

V januári sa uskutočnili posledné tematické stretnutia určené pre štátnu správu a samosprávu k téme „Multidisciplinárna spolupráca v téme radikalizácie a extrémizmu so zameraním na prácu s mládežou“ a „Vypočúvanie detského klienta a špecifiká detského vývinu“.

Týmito stretnutiami sa oficiálne zavřil náš program, ktorý bol odštartovaný v marci minulého roku. Celkovo sa zrealizovalo 127 stretnutí, ktorých sa zúčastnilo 652 pedagogických a odborných zamestnancov a 230 účastníkov z radov štátnej správy a samosprávy. Program pozostával zo série regionálnych stretnutí, určených primárne na sieťovanie inštitúcií a tematických stretnutí, špecializovaných na dvadsaťdva rôznych aktuálnych tém v oblasti multidisciplinárnej spolupráce, ktoré odprezentovalo takmer 50 odborníkov na jednotlivé témy.

Zo spätných väzieb od účastníkov:

“

Ďakujeme, dozvedeli sme sa veľa nových informácií, teším sa na ďalšie stretnutie.

Ďakujem veľmi pekne za, pre mňa ako pre začínajúceho zamestnanca, veľmi užitočné informácie.

Ďakujeme, za ÚPSVaR. Toto školenie berieme ako priestor na zamyslenie sa nad naším spôsobom práce. Dozvedeli sme sa aj zopár nových informácií.

”

Novinky zo vzdelávania

Napriek tomu, že väčšina z našich vzdelávacích programov už bola ukončená záverečnými skúškami, realizujeme mnoho ďalších aktivít, zameraných na disemináciu a sieťovanie absolventov a absolventiek.

Dlhodobo spolupracujeme s Katolíckou univerzitou v Ružomberku, ktorej sme poskytli podporu pri získavaní akreditácie na špecializované vzdelávanie v kariérovej výchove a kariérovom poradenstve pre pedagogických zamestnancov. Realizácia programu je naplánovaná na letný semester, aktuálne prebiehajú stretnutia za účelom kreovania a odovzdávania obsahov a skúseností.

V téme kariérovej výchovy a kariérového poradenstva organizujeme stretnutia na podporu OZ a PZ v sieťovaní a plánujeme aj jednodňový workshop v ZŠ v Kremnici k téme kariérovej výchovy a kariérového poradenstva pre žiakov z MRK.

V rámci diseminácie sme sa zúčastnili na stretnutí kariérových poradcov, organizovanom CPaP Rožňava, kde sme prezentovali príspevok k téme piatich stupňov podpory a kariérovej výchovy a poradenstva. Taktiež sme sa zúčastnili konferencie „All Inclusive“, s príspevkami k téme multidisciplinárnej spolupráce s rodičom a workshopom, kde lektorky pracovali s technikou LARP a príbehom zameraným na zmenu postojov.

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk
www.minedu.sk

02 4342 0973

sekretariat@vudpap.sk

Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie
Cyprichova 42, 831 53 Bratislava

Čo je nové v národnom projekte „Usmerňovať pre prax“?

**Rozvoj špecifických zručností – záverečný vzdelávací blok inovačného vzdelávania
Koordinácia v metodickom usmerňovaní úspešne absolvovaný**

V priebehu januára a februára sa v dočasných vzdelávacích strediskách v Poprade a v Piešťanoch uskutočnilo prezenčné dvojdňové vzdelávanie pre 5 skupín účastníkov na tému rozvoja špecifických zručností pod vedením skúsených lektoriek Karolíny Kurnickej a Lucie Žiakovej.

Účastníci si osvojovali zručnosti, techniky a vedomosti, na ktorých môžu pri poskytovaní metodologickej podpory a usmerňovania stavať. Precvičili si princípy, postupy a techniky efektívnej komunikácie, efektívneho vedenia porád, facilitácie a mentoringu, ktoré môžu byť nápomocné pri poskytovaní metodologickej podpory. Osvojili si techniky sebariadenia a manažmentu času a boli vedení k využívaniu nástrojov zvyšovania vlastnej reziliencie. Účastníci oceňovali lektorskú súhru, vysokú mieru interaktivity, obsahovú náplň vzdelávania, použité aktivity, i organizačné zabezpečenie.

Účastníci vzdelávania spoznali dobrú prax Detského centra pre vzdelávanie a výskum

V rámci inovačného vzdelávania Koordinácia v metodickom usmerňovaní sa účastníci zúčastnili stáže v Detskom centre pre vzdelávanie a výskum. Cieľom bolo odovzdanie dobrej praxe v multidisciplinárnom prístupe odborníkov Detského centra a sprostredkovanie príležitosti spoznať rozdiely a podobnosti fungovania DCVvV a poradenských zariadení. Lektori demonštrovali svoju prácu v multidisciplinárnom tíme formou ka-
zuistik na tému rodina v krízovej situácii, dieťa s psychiatrickou nadstavbou, terapeutické intervencie, poskytovanie vývinovej multidisciplinárnej starostlivosti dieťaťu v predškolskom období a vzťahmi medzi odborníkmi a rodičmi.

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk
www.minedu.sk

Pripravujeme pre vás webináre

Prečo sa prihlásiť? Každý sme jedinečný, iný. V škole/v triede sa stretávajú rôzne osobnosti. Aby sme sa dokázali navzájom rešpektovať, akceptovať, vychádzať spolu, potrebujeme byť vnímaví, otvorení a citliví voči jedinečnosti seba aj ostatných. Cez sebaskúsenostný zážitok a následnú diskusiu získate námety na aktivity, ktoré je možné použiť so žiakmi v škole /v triede/ v skupine, zamerané na rozvoj postojov a rešpekt k odlišnostiam, pozitívne vnímanie rôznorodosti ako predpokladu akceptovať jedinečnosť každého z nás.

Webináre na seba nadväzujú voľne, sú prepojené spoločným zámerom a témou, avšak každý z nich prináša inú aktivitu. Preto je možné sa prihlásiť na jednotlivé termíny zvlášť. **Informácie o možnosti prihlasovania zverejníme na našom Facebooku.**

Techniky zamerané na prevenciu konfliktov vyplývajúcich z obáv z odlišností

Pripravujeme minisériu webinárov pre pedagogických a odborných zamestnancov, ktorí chcú preventívne pôsobiť voči konfliktom vyplývajúcim z obáv z odlišností.

13.2.2023 o 14:00–16:00

Techniky zamerané na prevenciu konfliktov vyplývajúcich z obáv z odlišností - aktivita **Krok vpred**

27.2.2023 o 14:00–16:00

Techniky zamerané na prevenciu konfliktov vyplývajúcich z obáv z odlišností - aktivita **Príbeh žiačky**

13.3.2023 o 14:00–16:00

Techniky zamerané na prevenciu konfliktov vyplývajúcich z obáv z odlišností - aktivita **Izby**

02 4342 0973

sekretariat@vudpap.sk

Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie
Cyprichova 42, 831 53 Bratislava

Zastavte sa s nami

Krízová intervencia po smrti a smútkové poradenstvo - 1. časť

Témou [podcastu](#) je krízová intervencia po smrti a smútkové poradenstvo. Hostkou je psychologička, psychoterapeutka a traumaterapeutka Mgr. Mária Anyalaiová, PhD., ktorá pracuje vo Výskumnom ústave detskej psychológie a patopsychológie ako externá expertka v rámci národného projektu „Štandardy“, a zároveň je spoluautorkou odborného postupu „Smútkové poradenstvo a dieťa“ a procesného štandardu „Krízová intervencia v školách“. V podcaste sa dozvieme, ako vyzerá odporúčaný postup v prípade smrti žiaka alebo učiteľa a aké témy deti prinášajú po takejto udalosti. Povieme si tiež o poskytovateľoch krízovej intervencie, ktorí môžu škole pomôcť a zodpovieme aj na otázku, ako v takomto prípade reagovať na médiá. Bližšie informácie o smútkovom poradenstve sa dozvieme v odbornom postupe [Smútkové poradenstvo a dieťa](#).

Krízová intervencia po smrti a smútkové poradenstvo - 2. časť

V [podcaste](#) pokračujeme v rozhovore s Mgr. Máriou Anyalaiovou, PhD. Povieme si v ňom, kto môže vykonávať smútkové poradenstvo, akou formou sa zvyčajne realizuje a čomu by sme sa mali pri jeho vykonávaní vyvarovať. Tiež zistíte, aké sú rizikové a podporné faktory ovplyvňujúce priebeh trúchlenia detí a akými spôsobmi môžu byť v tomto prípade pedagogickí a odborní zamestnanci deťom nápomocní.

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk
www.minedu.sk

02 4342 0973

sekretariat@vudpap.sk

Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie
Cyprichova 42, 831 53 Bratislava

Zaujalo nás...

Organizácie vyzývajú deti
i dobrovoľníkov vytvoriť
lepší online svet

Už po dvadsiaty-krát si 7. februára pripomenieme Deň bezpečného internetu. Mottom jubilejného ročníka je "Spoločne za lepší a bezpečnejší internet". Národné koordinačné stredisko pre riešenie problematiky násilia na deťoch (NKS) a nezisková organizácia digiQ – Digitálna inteligencia sa budú pri tejto príležitosti spoločne pýtať detí, čo pre nich znamená lepší a bezpečnejší internet. Svoje odpovede môžu vyjadriť graficky, pohybom alebo verbálne. Aktivita potrvá od 7. do 17. februára 2023 a je určená pre triedy i iné neformálne kolektívy. Viac informácií nájdete na stránke bezpecnyinter.net. V súvislosti so svetovým Dňom bezpečného internetu vyhlásilo digiQ počas februára výzvu aj pre svojich dobrovoľníkov - digiPEERS. Cieľom je zrealizovať čo najviac vzdelávacích aktivít pre svojich rovesníkov v rámci digitálneho občianstva. "Aktivitu našich digiPEERS vyhodnotíme na konferencii #SID2023: digiSAPIENS. Na víťazov jednotlivých kategórií čakajú odmeny," priblížila Lucia Macaláková z digiQ. [Viac o programe digiPEERS.](#)

Prezentácia: Bezpečnosť
deťí a tínedžerov
na internete

Úrad na ochranu osobných údajov SR pripravil ku Dňu ochrany osobných údajov, ktorý pripadá na 28. január, pre rodičov prezentáciu na tému: Bezpečnosť detí a tínedžerov na internete. „Naším cieľom je vyvíjať iniciatívu smerom k ochrane osobných údajov mládeže v digitálnom priestore. Problematika osobných údajov je pre mnohých zložitá, no informácie, ktoré ponúkame, sú spracované jednoducho a prakticky,“ priblížila zámer hovorkyňa úradu Ivana Draškovič. Prezentácia je dostupná na [webovej stránke úradu](#).

Knižné novinky

Já a obranné mechanismy

Anna Freud
Portál, 2023

Škola nie je výchovný tábor

Mária Belešová
Grada, 2023

Kniha *Ja a obranné mechanismy* patrí ku klasickým, základným psychoanalytickým textom. Anna Freud, dcéra Sigmunda Freuda, tu zreteľne ukazuje, že psychoanalýza sa nezaobera výlučne ľudským nevedomím. Dokazuje, že v skutočnosti bolo vždy predmetom záujmu psychoanalýzy Ja a jeho poruchy - pričom zaobranie sa nevedomím slúžilo obnove Ja a jeho funkcií. Autorka sa v tejto knihe venuje špecifickému problému - prostriedkom, ktorými sa Ja bráni nepriaznivým stavom a úzkosti a pokúša sa zvládať impulzívne konanie, afekty a pudové nároky.

Knihu tvoria skutočné príbehy učiteľov a konkrétne situácie, s ktorými sa stretli počas svojej pedagogickej praxe. Príbehy sa týkajú problémových a agresívnych žiakov, detí s ADHD, autizmom či s poruchami správania. Nájdete v nej aj skúsenosti učiteľov so vzdelávaním a s výchovou rómskych detí a detí z rodín, v ktorých úradujú vulgarizmy, klamstvá, agresivita, alkohol a tabak. Jednotlivé kapitoly vám ponúknu rady, ako vyriešiť problémové správanie žiakov v školách.

Sledujte nás.

02 4342 0973

sekretariat@vudpap.sk

Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie
Cyprichova 42, 831 53 Bratislava